

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **T/5905.**

Benyújtás dátuma: **2019-04-18 14:29**

Parlex azonosító: **BKJJDHK70001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Szabó Tímea (Párbeszéd), Burány Sándor (Párbeszéd), Dr. Mellár Tamás (Párbeszéd), Kocsis-Cake Olivio (Párbeszéd), Tordai Bence (Párbeszéd)**

Törvényjavaslat címe: **A gyermekes családok hajléktalanságának a megelőzéséhez szükséges egyes törvénymódosításokról**

Az Alaptörvény 6. cikkének (1) bekezdése alapján „**a gyermekes családok hajléktalanságának a megelőzéséhez szükséges egyes törvénymódosításokról**” címmel a mellékelt törvényjavaslatot kívánom benyújtani.

2019. évi törvény

a gyermekes családok hajléktalanságának a megelőzéséhez szükséges egyes törvénymódosításokról

1. §

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény a következő 7/A. §-sal egészül ki: „7/A. § A települési önkormányzat (a fővárosban a kerületi önkormányzat) köteles a területén – a megelőző 12 hónap során – legalább hat hónapon át életvitelszerűen egy lakásban élő nevelt vagy fogyatékos gyermek, közeli hozzátartozói és más egyenesági rokonai megfelelő együttes elhelyezéséről a településen gondoskodni, ha ennek hiányában megfelelő együttes lakhatásuk nem lenne biztosított.”

2. §

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény a következő 181/B. §-sal egészül ki: „181/B. § A bíróság lakóingatlan esetében a végrehajtás módjaként a 174. § d) pontjában foglaltakat akkorhatározhatja meg, ha a települési önkormányzatot a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban Szt.) 7/A. §-a szerinti elhelyezési kötelezettség nem terheli, vagy a végrehajtás alá vont az Szt. 7/A. §-a szerinti elhelyezési kötelezettség igénybevitelétönhibájából mulasztotta el. Nem kell alkalmazni az (1) bekezdésben foglaltakat, ha a végrehajtás alatt álló a lakóingatlanmagánszeméllyel kötött szerződés alapján használja vagy használta, vagy ha a lakáskiürítés elrendelésére a 183. §-ban meghatározott rendelkezések alkalmazásával kerülne sor és a lakóingatlan tulajdonosa magánszemély.”

3. §

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény a következő 304/B. §-sal egészül ki: „304/B. § A lakóingatlan kiürítéséről a gyermekes családok hajléktalanságának a megelőzéséhez szükséges egyes törvénymódosításokról szóló 2019. évi ... törvény (a továbbiakban e §-ban: Módtv.) hatálybalépését megelőzően hozott bírósági határozat alapján a Módtv. rendelkezései által érintett lakóingatlan kiürítése nem foganatosítható, ezen ügyekben új eljárást kell lefolytatni.”

4. §

Ez a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Általános indokolás

A magyar állam évtizedek óta részese az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának, amelyben a „megfelelő életszínvonalhoz” való jogon belül a lakhatáshoz való jog is szerepel. Magyarország ezzel vállalta, hogy „a rendelkezésére álló valamennyi erőforrás igénybevételével, minden megfelelő eszközzel, ideértve különösen a jogszabályi intézkedéseket, fokozatosan biztosítja” a lakhatáshoz való jog teljes gyakorlását.

Ezzel összhangban, az Alaptörvény XXII. cikke kimondja, hogy Magyarország törekszik arra, hogy mindenki számára biztosítsa „az emberhez méltó lakhatás feltételeit”, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) 10. pontja pedig kötelező helyi önkormányzati feladatként írja elő a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítását.

Az Alaptörvény L) cikke rendelkezik a családok védelméről, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 7. § (1) bekezdése pedig egyértelműen kimondja, hogy „gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani”.

Mindezek ellenére, sem szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban Szt.), sem a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban Vht.) nem garantálja sem azt, hogy gyermekes családokat ne lehessen megfelelő elhelyezés hiányában kilakoltatni, sem a kilakoltatás által fenyegetett vagy kilakoltatott gyermekes családok elhelyezéshez való jogát. A gyermekes családok elhelyezés nélküli kilakoltatásának, és ily módon a hajléktalan vagy hajléktalanság által fenyegetett gyermekek családjuktól való elválasztásának a megelőzését a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 51. §-a szerint erre hivatott családok átmeneti otthonai sem tudják biztosítani.

Mindezek miatt, ahogyan erre az alapvető jogok biztosának az AJB-2026/2017. számú ügyben kiadott jelentése, valamint az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának több Magyarországról szóló jelentése is rámutatott, rendszeresen előfordul, hogy anyagi okból fennálló veszélyeztetettség – és ezen belül gyakran a család hajléktalanná válása, kilakoltatása, illetve megfelelő lakhatásának a hiánya – miatt kerül sor gyermekek családjukból való kiemelésére.

A hajléktalanná válás megelőzése – és ezen belül különösen a gyermekes családok hajléktalanságának a megelőzése – alapvető társadalmi érdek, amely ráadásul már a jelenleg hatályos jogszabályok értelmében is állami feladat.

A törvény célja a gyermekes családok elhelyezés nélküli kilakoltatásának, hajléktalanná válásának és ebből következő szétszakadásának a megelőzése. Ennek érdekében egyrészt előírja, hogy a települési önkormányzatoknak kötelezettsége elhelyezést biztosítani a

kilakoltatás által fenyegetett, kilakoltatott, illetve lakhatásukat elvesztett helyi kötődésű gyermekes családoknak; másrészt – a magánbérlemények és a magánszemély tulajdonában lévő elfoglalt lakások kivételével – megtiltja a lakáskiürítés bírósági elrendelését abban az esetben, ha az gyermekes családok elhelyezés nélküli kilakoltatásához vezetne.

Részletes indokolás

1. §

A Szt. módosítása a települési önkormányzatokat (a fővárosban a kerületi önkormányzatokat) kötelezi arra, hogy megfelelő együttes elhelyezést biztosítsanak a településen azoknak a gyermekes családoknak, akiket lakhatásuk elvesztése fenyeget vagy akik a közelmúltban veszítették el a lakhatásukat, és elhelyezés hiányában megfelelő együttes lakhatásuk nem lenne biztosított.

Az együttes elhelyezési kötelezettség a nevelt vagy fogyatékos gyermekekre, valamint azokra a közeli hozzátartozóikra és egyenesági rokonaikra vonatkozik, akikkel egy lakásban legalább hat hónapja életvitelszerűen együtt élnek, vagy akikkel a lakásvesztést megelőző egy év során legalább hat hónapot együtt laktak.

A települési önkormányzatnak abban az esetben van elhelyezési kötelezettsége, ha az érintettek legalább hat hónapja életvitelszerűen a településen laknak, vagy a lakhatásuk elvesztését megelőző egy évben legalább hat hónapig életvitelszerűen a településen laktak (függetlenül az érintettek lakó- vagy tartózkodási helyétől).

Az önkormányzat által biztosított elhelyezésnek biztosítania kell az érintettek együttes lakhatását. A rendelkezésnek megfelelően az önkormányzat által biztosított elhelyezésnek, valamint annak az érintettek számára esetlegesen hozzáférhető egyéb lakhatási lehetőségnek is, amelynek hiányában az önkormányzat elhelyezettségi kötelezettsége életbe lép, *megfelelőnek* kell lennie (tekintettel pl. az együtt lakók számára és a túlszűfoltág elkerülésére, a lakhatás elfogadható minőségére és biztonságára, az érintettek családi, iskolai vagy munkaerőpiaci kötődéseire, az akadálymentesítés esetleges szükségére, stb.).

2. §

A Vht. módosítása előírja, hogy lakáskiürítésről csak abban az esetben dönthessen a bíróság, ha a végrehajtás alá vont és a vele együtt lakók vonatkozásában a települési önkormányzatot nem terheli elhelyezési kötelezettség (vagyis ha az együtt lakók között nincsen nevelt vagy fogyatékos gyermek, vagy ha az önkormányzat már eleget tett az elhelyezési kötelezettségének), vagy ha a végrehajtás alá vont az elhelyezés igénybevételelt önhibájából mulasztotta el.

Szemben a Vht. téli kilakoltatási moratóriumról szóló előírásában (182/A. §) alkalmazott jogi

megoldással (amely lakáskiürítés *foganatosítását* halasztja el a téli moratórium utáni időszakra), a rendelkezés már *a lakáskiürítésről szóló bírósági határozat meghozatalának* a feltételül szabja annak vizsgálatát, hogy a végrehajtás alá vont és vele együtt lakók esetében fenn áll-e elhelyezési kötelezettsége az önkormányzatnak, illetve hogy az önkormányzat eleget tett-e a fennálló elhelyezési kötelezettségének.

A (2) bekezdés kiveszi az előbbi rendelkezések hatálya alól a magánszemély tulajdonában lévő „önkéntesen elfoglalt lakásokat”, valamint a magánszemély által kiadott bérlakásokat. Az önkormányzatok Szt. szerinti elhelyezési kötelezettsége ezekre az esetekre is vonatkozik, a Vht. módosítása által érintett rendelkezések alkalmazása – tehát a lakáskiürítésről szóló bírósági döntés megfelelő alternatív elhelyezés hiányában való megtiltása – azonban ezekben az esetekben jelentős érdeksérelmet jelenthetne az érintett magánszemély bérbeadóknak vagy tulajdonosoknak, jelentős ellenősztönzöt jelentene a lakások gyermekes családok számára való bérbeadásával szemben, és ily módon vélhetően csökkentené a gyermekes családok számára hozzáférhető magánbérlemények kínálatát és megfizethetőségét.

3. §

Annak érdekében, hogy a fenti rendelkezések a gyermekes családok lehető legszélesebb körét megvédjék a hajléktalanságtól, a Vht. módosításával érintett rendelkezéseket azokban a már folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell, amelyekben a lakáskiürítés foganatosítására még nem került sor.

4. §

A mihamarabbi alkalmazhatóság érdekében a törvényjavaslat a kihirdetését követő napon hatályba lép.